

Delaftale for indsatsområdet *Tryghed og trivsel*

Bestyrelsen for den boligsociale indsats har ansvar for, at denne delaftale løbende ajourføres.

Navn på den boligsociale indsats, som delaftalen vedrører:

Høje Kolstrup 2016-2020

Aftalens parter:

Handicap og Psykiatri: Per Petersen, chef for Handicap & Psykiatri, Aabenraa Kommune.

Aabenraa Bibliotekerne: Bente F. Mortensen, vicebibliotekschef.

Boligforeningerne: Lars Petersen, administrationschef.

Problemkompleks for indsatsområdet:

I boligafdelingerne er mange af beboerne socialt udfordret. Godt 50% af beboerne bor alene, mange er ramt af fysisk eller psykisk sygdom og misbrug. En del af disse borgere lever for sig selv med fare for at opleve ensomhed og isolation. Andre skaber via deres adfærd en utryg stemning blandt de øvrige beboere i afdelingen.

Hertil kommer at naboskabet i afdelingerne mange steder opleves som svagt. Om end der også er steder, hvor naboskabet fungerer godt, og hvor man kan hjælpe og støtte hinanden i det daglige (erfaringer fra konflikthåndteringsindsats 2009-2015).

Beboerne kender ofte ikke deres naboer, men oplever dem som fremmede. Samværet mellem etniske danske beboere og beboere med anden kulturel baggrund er ringe og der er i flere af afdelingerne en stor gennemstrømning i beboermassen. Konflikter blusser op på baggrund af bagateller eller misforståelse og eskaleres hurtigt. Vores erfaringer fra tidligere er, at der bag mange konflikter "gemmer sig" borgere med psykisk sårbarhed og misbrug.

I nedenstående punkter redegøres for en række væsentlige data, som viser, at beboerne i bydelen er mere socialt udfordret i bydelen end borgere i Aabenraa kommune som helhed.

- 50,6 % af beboerne i boligområdet bor alene, hvorimod det blot er 37,7 % i kommunen generelt.
- Mange beboere har udfordringer i livet i forhold til sygdom og misbrug. Eksempelvis har 6 % af beboere over 18 år i perioden januar – oktober 2015 modtaget støtte fra socialpsykiatrien. Her af næsten udelukkende ambulante besøg. De primære behandlingsområder er skizofreni, affektive lidelser og fobi/angst. Målgruppens aldersmæssige spredning adskiller sig ikke fra voksenbefolkningen i almindelighed.

- I forhold til psykisk sårbarhed blandt unge, er Aabenraa Kommune markant overrepræsenteret ift. landsgennemsnittet, idet antallet af unge sårbare er ca. 20% større for de 18-24 årige end antallet ville være set ud fra de demografiske tal.
- 36% af beboerne i de almene boliger er indvandrere og efterkommere af indvandrere fra ikke-vestlige lande og tallet er stigende. I kommunen generelt er det blot 5 %. Antallet af indvandrere og efterkommere af indvandrere inkl. indvandrere fra vestlige lande er steget fra 37,3 % i 2011 til 42 % i 2015, hvorimod det i kommunen generelt blot er 11,9 % i 2015.
- I området er der en overrepræsentation af beboere med ikke vestlig baggrund, herunder også med fysiske og psykiske problemstillinger som f.eks. traumer.
- Det opleves desuden, at der ofte er flere problemer med overholdelse af husordenen i afdelinger med en overrepræsentation af borgere med anden kulturbaggrund end dansk.
- Der er fortsat behov for at have fokus på, at få denne gruppe beboere involveret i lokalsamfundet for at fremme integrationen og mindske konflikter i boligafdelingerne.
- Godt 6 ud af 10 beboere på Høje Kolstrup er tilknyttet jobcenteret eller på førtidspension mod blot en fjerdedel i kommunen som helhed.
- Boligafdelingernes udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytninger er høje, om end de svinger noget fra afdeling til afdeling og fra år til år. Den hårdst ramte af de fem boligafdelinger havde i gennemsnit over de senest 5 år en udgift på 321.000 kr. pr år til istandsættelse ved fraflytning, og den mindst ramte afdeling en gennemsnitlig udgift på 143.500 kr. pr år.

Som tallene viser, er beboerne i de 5 boligafdelinger socialt udfordret på en lang række områder. Der er både tale om langt lavere tilknytning til arbejdsmarkedet og højere grad af sygdom med deraf følgende lavere indkomst, mindre overskud i hverdagen og isolation og oplevelse af ensomhed og større udfordringer for børn og unge.

Der er behov for at styrke trygheden og naboskabet i boligafdelingerne. Begrebet tryghed skal her ikke forstås som utryghed i forbindelse med kriminalitet og vold (politiet oplyser, at der ikke er mere kriminalitet på Høje Kolstrup end i andre dele af Aabenraa) eller som utryghed ved de fysiske rammer i afdelingerne, men som en oplevet utryghed ved at bo tæt på beboere, der lever med psykisk sygdom og dermed udviser en til tider voldsom eller uforståelig opførsel. Utrygheden skal også forstås som en oplevet utryghed ved at

bo tæt på mennesker, som man ikke kender, hvis sprog og væremåder man ikke forstår og derfor føler sig fremmed overfor.¹

Derfor vil vi indsatsområdet arbejde med at fremme tryghed, trivsel og sammenhængskraft i boligafdelingerne og her igennem forbedre beboernes oplevelse af tryghed i det nære miljø i den enkelte afdeling. Gennem et korps af frivillige beboerambassadører, skal beboerne støttes i at blive aktive medskabere af en positiv udvikling.

Via en social vicevært skal der desuden tages særligt hånd om de sårbare beboere, der lever med psykisk sårbarhed, isolation og ensomhed. Disse borgere, skal motiveres til at indgå som aktive medborgere i aktiviteter, som f.eks. guidet fælleslæsning sammen med andre. Samtidig skal der ske en tættere opfølgning i forhold til målgruppens trivsel i boligen end tilfældet er i dag.

Formål og lokalt opstillede målinger for indsatsområdet:

Formål:

Den boligsociale indsats på Høje Kolstrup 2016-2020 bygger oven på tidligere indsatser, der har styrket bydelen på et områdeniveau i forhold til den generelle trivsel, flere aktiviteter og et forbedret image.

I denne indsats flyttes fokus fra at være områdebaseret til at have fokus på at styrke bydelen ved at fremme den enkelte borgers muligheder for at indgå som aktive medborgere i det sociale liv i lokalområdet og i samfundet generelt.

Indsatsen skal

- Fremme tryghed, trivsel og sammenhængskraft i boligafdelingerne ved at nedbryde isolation, styrke naboskabet og gøre beboerne mere aktive i det sociale liv i lokalområdet.
- Give udsatte og sårbare borgere, der ofte ikke har knyttet mange sociale kontakter, mulighed for en øget kontakt til andre gennem forskellige aktiviteter og i et meningsfyldt samvær med andre. Derved er der en større mulighed for at denne gruppe af beboere trives i interaktion med andre og således oplever en øget livskvalitet og dermed forbedrer deres personlige kompetencer. I de tilfælde hvor dette lykkedes vil borgerne alt andet lige komme tættere på arbejdsmarkedet.
- Reducere udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytning gennem en forebyggende indsats, som samtidig sikrer, at flest mulige beboere lever i en sund bolig (misligholdelse af boligen er ofte en indikator for, at beboeren ikke har det godt)

I alle indsatser forsøger vi at sætte fokus på aktivt medborgerskab – vi vil "bevæge" borgerne fra at være beboere i et boligområde til at være medborgere i et samfund.

¹ Indledningen side 6-8 i CFBU's Inspirations- og videnskatalog til boligsociale indsatser.

<i>Aktivt medborgerskab: "Vi ser de involverede borgere som aktører med ansvar for egne liv og medansvar for andres. Vi forventer med andre ord, at borgeren også gør en indsats og bidrager til løsning af konkrete problemer" (Sund opvækst, Aabenraa kommunes sammenhængende børne, familie og ungepolitik).</i>	
Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:
<p>Vi vil måle på: Beboernes tilfredshed og oplevelse af tryghed, trivsel og naboskab i boligafdelingerne (se definition af tryghed side 2-3).</p> <p>Succeskriterie: Beboernes tilfredshed skal stige med 20 % i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline: Undersøgelse laves i efteråret 2016</p>	<p>Projektlederen foretager en tilfredshedsmåling (kort elektronisk spørgeskema) blandt alle beboer i boligafdelingerne.</p> <p>Målingen foretages i efteråret 2016 og i efteråret 2019.</p>
<p>Vi vil måle på: Antallet af beboere i området, der modtager visiteret støtte fra socialpsykiatrien.</p> <p>Succeskriterie: Antallet af beboere, der modtager visiteret støtte reduceres med 20% i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline 2015: 27 beboere i boligafdelingerne har modtaget visiteret støtte fra socialpsykiatrien.</p>	<p>Data fra Aabenraa Kommunes Visitation & Rehabilitering hhv. medio 2016 og 2019</p>
<p>Vi vil måle på: Udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytninger.</p> <p>Succeskriterie: afdelingernes udgifter i forbindelse med fraflytning reduceres med 10 % i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline: Gennemsnit af udgifter for boligafdelingerne pr. lejemålsenhed i 2014: 804 kr. (Landsbyggefondens database)</p> <p>Antallet af boliger vil blive reduceret med ca. 135 boliger i løbet af projektperioden.</p>	<p>Projektlederen indhenter i samarbejde med boligforeningernes regnskabsafdeling tal fra Landsbyggefondens database en gang årligt</p>
Aktiviteter som skal bidrage til indfrielse af formål og lokalt fastsatte mål/målinger:	
<p><i>Social vicevært – opsøgende og netværksskabende arbejde for sårbare borgere.</i></p> <p><i>Guidet fælleslæsning.</i></p> <p><i>Nedbringelse af udgifter ved fraflytning – præventiv indsats i forhold til borgernes sundhed og vedligeholdelse i egen bolig.</i></p>	

<i>Beboerambassadører.</i>	
Samspil med og supplement til den kommunale indsats i boligområdet:	
<p>Parterne i indsatsen har alle, enten som en del af det kommunale tilbud eller som en del af boligforeningernes drift, en kontakt til målgrupperne i forvejen.</p> <p>De boligsociale aktiviteter skal ses som et supplement og en ekstra indsats over for socialt udsatte borgere, der er udfordret på en lang række områder – illustreret i indsatsområdets problemkompleks.</p> <p>Med etableringen af den sociale viceværtfunktion sikres en mere uformel og opsøgende indsats direkte hos de udsatte borgere i lokalområdet.</p> <p>Gennem et dagligt virke med opsøgende arbejde, og en markant synlighed og tilstedeværelse i boligområdet, oplever borgerne således en øget hjælp omkring deres boligsituation samt deres livskvalitet og på den måde understøttes den generelle trivsel i boligafdelingerne.</p> <p>Øget støtte i lokalområdet til de allermest udsatte understøtter den generelle tryghed i boligområdet.</p>	
Indsatsområdets økonomi i henhold til budget (Her anføres finansiering for dette indsatsområde som oplyst i det vedlagte budget for den boligsociale indsats):	
Organisation	Finansiering
Landsbyggefonden	1.319.000 kr.
Lokal medfinansiering	489.000 kr.
Samlet budget for indsatsområdet	1.808.000 kr.
Konflikthåndtering og underretning:	
<p>Der nedsættes en følgegruppe med repræsentanter fra Handicap og Psykiatri, boligforeningernes administration, biblioteket, projektmedarbejderen og projektlederen. Gruppen informeres om progression og resultater i aktiviteter under indsatsområdet.</p> <p>I tilfælde af konflikter, der ikke umiddelbart kan løses i følgegruppen for indsatsområdet, bringes disse til behandling i bestyrelsen (lokalt kaldet styregruppen).</p>	
Revision af delaftalen (Eventuelle reviderede aftaler skal ikke fremsendes til Landsbyggefonden, men fonden skal om nødvendigt til enhver tid kunne rekvirere ajourførte delaftaler):	
Følgegruppen mødes 2 gange årligt om aktiviteterne i indsatsområde 1 og holder desuden	

et årligt møde sammen med følgegrupperne i indsats område 3 og 4. Følgegruppen indstiller via projektlederen til bestyrelsen (lokalt kaldet styregruppen), hvis der ønskes justeringer i delaftalen.
Delaftalen gælder fra:
<i>1. juli 2016</i>

Aktiviteter, som skal bidrage til indfrielsen af mål for indsatsområdet (tilføj skemaer, - ét skema pr. aktivitet):

Aktivitetsnavn:
Social vicevært – opsøgende og netværksskabende arbejde for sårbare borgere.
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Der ansættes en social vicevært i 30 t./uge. Medarbejderen ansættes i "Center for Socialpsykiatri og Udsatte" i Aabenraa Kommune og dedikeres til projektet. Den sociale vicevært vil således selv blive en del af det kommunale system med nem adgang til den øvrige faglige viden og kontakt til det øvrige netværk af relevante samarbejdspartnere omkring målgruppen²</p> <p>Lokalt i boligområdet vil medarbejderen arbejde med udgangspunkt i Fuldræfferen, den lokale café og værested. Fuldræfferen er organisatorisk en mindre satellitfunktion under Center for socialpsykiatri og udsatte. Fuldræfferen ligger i umiddelbar nærhed af Netværksbasen, sekretariatet for den boligsocial indsats.</p> <p>Den sociale vicevært vil have kontorplads i Netværksbasen og dermed daglig kontakt til de øvrige projektmedarbejdere. Den sociale vicevært er en del af den samlede projektorganisering i følgegruppen i indsatsområdet.</p> <p>Den social vicevært skal sørge for en øget opsøgende og præventiv kontakt til målgruppen af borgere med psykisk sårbarhed, misbrug og isolation.</p> <p>I tæt samarbejde med viceværter og andre fagpersoner i boligområdet skal den sociale vicevært spotte potentielle borgere med behov for kontakt. Det kan f.eks. være iagttagelser og bekymringer fra viceværterne, afsluttet støtte fra socialpsykiatrien eller beboerklager, der gør, at den social vicevært skaber kontakt til borgerne³.</p> <p>Den sociale vicevært skal gennem kontakten forsøge at motivere borgeren til i højere grad at deltage i aktiviteter. Det kan være eksisterende aktiviteter i bydelen, aktiviteter uden for bydelen eller særlige aktiviteter i Fuldræfferen målrettet målgruppen.</p> <p>Langsomt skal Fuldræfferens aktivitetstilbud udvides og på den måde skabe plads til nye brugergrupper. I dag står Fuldræfferen ubrugt hen i eftermiddags- og aften timerne samt</p>

² CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 43 (Sociale viceværter: Tilrettelæggelsen og udførelsen af indsatsen)

³ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 44 (Sociale Viceværter: Tilrettelæggelsen og udførelsen af indsatsen)

i weekenderne. Det er tidspunkter, hvor vi mener, at mange borgere kan have brug for netværk og samvær med andre. Det kan f.eks. være beboere med psykiske lidelser, enlige mænd, tidligere misbrugere, mænd med anden kulturel baggrund m.m.

Frivillige foreninger inddrages i forhold til at udvikle og drive aktiviteter for målgruppen i Fuldræfferen. Målgruppen skal selv, i så stort et omfang det er muligt, indgå som frivillige i aktiviteterne. Den sociale vicevært får en understøttende funktion i forhold til at spotte disse behov og rekruttere til aktiviteterne.⁴

Den sociale vicevært skal gennem den løbende kontakt holde øje med borgerens trivsel, og vurdere om det bliver nødvendig med andre støtteforanstaltninger til borgeren. Når dette er tilfældet, skal den sociale vicevært fungere som brobygger til de forskellige relevante aktører i det kommunale system og i sundhedssystemet.⁵

Den sociale vicevært har desuden en central rolle i aktiviteterne "Guidet Fælleslæsning" og "Nedbringelse af udgifter ved fraflytning."

Formål:

Den boligsociale indsats på Høje Kolstrup 2016-2020 bygger oven på tidligere indsats, der har styrket bydelen på et områdeniveau i forhold til den generelle trivsel, flere aktiviteter og et forbedret image.

I denne indsats flyttes fokus fra at være områdebaseret til at have fokus på at styrke bydelen ved at fremme den enkelte borgers muligheder for at indgå som aktive medborgere i det sociale liv i lokalområdet og i samfundet generelt.

Formålet med aktiviteten er både at tage hånd om de problemstillinger, som den enkelte måtte have for at fremme den udsatte beboers trivsel, og at forebygge, at der opstår utryghed og konflikter imellem udsatte beboere og de øvrige beboere.⁶

Aktiviteten skal:

- Give sårbare beboere en oplevelse af større livskvalitet gennem aktiviteter og meningsfyldt samvær med andre og dermed større sandsynlighed for at komme tættere på arbejdsmarkedet.
- Nedbryde isolation og give flere udsatte borgere en oplevelse af fællesskab ved at udvide Fuldræfferens tilbud og skabe plads til nye brugergrupper.
- Understøtte alle beboeres oplevelse af social tryghed ved at sørge for hurtig hjælp og opfølgning til de særligt udsatte borgere.

I alle indsats forsøger vi at sætte fokus på aktivt medborgerskab – vi vil "bevæge" borgerne fra at være beboere i et boligområde til at være medborgere i et samfund.

Aktivt medborgerskab: "Vi ser de involverede borgere som aktører med ansvar for egne liv og medansvar for andres. Vi forventer med andre ord, at borgeren også gør en indsats og bidrager til løsning af konkrete problemer" (Sund opvækst, Aabenraa kommunes

⁴ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 52 (Værested for udsatte beboere: Grundforudsætninger)

⁵ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 45 (Sociale viceværter: Dokumentation for virkning.

⁶ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 43 (Sociale viceværter: Beskrivelse af aktivitetstypen)

sammenhængende børne, familie og ungepolitik).

Målgruppe(r):

Målgruppe 1 er voksne, der er socialt udsatte i form af psykisk sårbarhed, misbrug og isolation. Der kan være tale om borgere, der ikke er synlig i det daglige billede, mens andre er til gene for deres naboer og skaber en generel utryk stemning via deres adfærd og levevis.

Målgruppen er såvel borgere, der modtager socialpsykiatrisk støtte eller hjælp fra misbrugscenteret, som borgere, der ikke er kendte i disse tilbud, eller som har frabedt sig støtte. Der kan også være tale om livskriser som dødsfald, skilsmisse og andet, som kan være ekstra svære at takle, når man oplever sig alene.

Tal fra Aabenraa Kommune viste, at 6% af beboerne over 18 år havde fået støtte fra socialpsykiatrien i perioden januar-oktober 2015. "Center for Socialpsykiatri og Udsatte" vurderer erfaringsmæssigt, at målgruppen i aktiviteten totalt svarer til ca. 15% af beboerne over 18 år i boligafdelingerne – i alt ca. 160 borgere. Borgerne er nogenlunde ligeligt fordelt mellem køn og er spredt over aldersgrupper stort set som resten af kommunens befolkning.

Målgruppe 2 er alle beboere i boligafdelingerne. Det er altså naboerne til de udsatte beboere (målgruppe 1), som kan opleve utryk ved at være vidne til uforståelig og til tider voldsom opførsel. I alt bor der ca. 1440 beboere i afdelingerne⁷.

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:

(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:

Vi vil måle på: Antallet af udsatte beboere, der skabes kontakt til pr år.

Succeskriterier:

1. år: 40 personer
2. år: 60 personer (akkumuleret)
3. år: 70 personer (akkumuleret)
4. år: 80 personer (akkumuleret)

Man må forvente, at der er mange i målgruppen, der vil have et vedvarende behov for kontakt med den sociale vicevært

Baseline 2015: Anslået ca. 160 beboere (se under målgruppe 1)

Datakilde:

Den sociale vicevært fører logbog over antal kontakter.

Der måles kvartalvis for at følge progressionen.

⁷ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 43 (sociale viceværter: Anbefalinger til implementering/målgruppe)

<p>Vi vil måle på: Antallet af ugentlige brugere af Fuldræfferens tilbud.</p> <p>Succeskriterie: antallet af brugere i Fuldræfferen øges med 20 % pr år.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. år: 60 brugere 2. år: 72 brugere 3. år: 86 brugere 4. år: 104 brugere <p>Man må forvente, at der er mange i målgruppen, der vil have et vedvarende behov for kontakt med den sociale vicevært</p> <p>Baseline: 50 borgere (vurderet antal ugentlige brugere inden projektstart)</p>	<p>Fuldræfferens personale fører statistik</p> <p>Der føres statistik kvartalsvis.</p>
<p>Vi vil måle på: Deltagernes oplevelse af egen trivsel, om de har opnået større netværk, øget trivsel og forbedret livskvalitet gennem kontakten med den social vicevært.</p> <p>Succeskriterie: Deltagernes vurderinger af egen trivsel skal være steget med mindst 20 % i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline: første selvvurdering laves i efteråret 2016</p>	<p>Selvvurdering blandt deltagerne. Den sociale vicevært udarbejder i samarbejde med følgegruppen og eventuelt CFBU et enkelt spørgeskema.</p> <p>Der måles i december 2016 og her efter hvert halve år frem til december 2019.</p>
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Følgegruppen for indsatsområdet har ansvar for fremdriften i aktiviteten. Gruppen følger og drøfter metoder og udbytte af den sociale viceværts arbejde.</p> <p>Center for Socialpsykiatri og Udsatte har det personalemæssige ansvar for den sociale vicevært.</p> <p>Fuldræfferen, den lokale café og værested vil være udgangspunktet for det daglige arbejde med de udsatte beboere.</p> <p>Netværksbasen tilbyder kontorplads til den sociale vicevært, som arbejder 30 timer/uge.</p> <p>Den sociale vicevært har selv den koordinerende rolle i forhold til samarbejdet med boligafdelingernes viceværter og det øvrige fagpersonale omkring målgruppen.</p> <p>Den sociale vicevært deltager selvstændigt i de relevante møder i forhold til</p>	

projektorganiseringen.

Forankring:

Resultater og viden fra aktiviteten formidles videre til Center for Socialpsykiatri og Udsatte og til Handicap og Psykiatri i Aabenraa Kommune og bruges i videreudvikling af kommunens tilbud til målgruppen.

Den lokale forankring skal sigte mod at gode og succesfulde aktiviteter, der udvikles i Fuldræfferens regi forventes forankret hos parterne eller frivillige efter endt projektperiode.

Aktivitetsnavn:**Guidet fælleslæsning****Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):**

Guidet fælleslæsning er en aktivitet, der tilrettelægges specielt til borgere, der er udsatte i form af psykisk sårbarhed, misbrug og isolation. Gennem oplæsning af litteratur og samtale om det oplæste, sætter deltagerne uvilkårlig perspektiv på eget liv og oplever at andre – både deltagere i samtalen om det fælleslæste og personer i den oplæste litteratur har oplevet svære livssituationer ligesom dem selv, og måske kommet videre med deres liv.

Læsegruppen faciliteres af en medarbejder fra Aabenraa Bibliotekerne, der er uddannet i metoden "Guidet Fælles Læsning", og som læser højt. Det er en anderledes måde at læse på, som skaber rum for fælles oplevelse og refleksion. Deltagerne vil opleve en hyggelig stund og et frirum sammen med andre. De vil opleve læsning på en ny måde – uanset om man normalt læser meget, lidt eller slet intet. Det kræver ingen specielle forudsætninger eller forberedelse at være med.

Erfaringer fra forsøg med Guidet fælleslæsning i Aabenraa Kommune for borgere tilknyttet Meritten, Oasen / Blå Kors og Røde Kors-besøgsvenner viser, at det at lytte til litteratur i fællesskab med andre, får borgerne til at tale og deltage i den fælles snak om teksten. Der skabes en tryghed, som åbner op for at borgere, der hidtil har holdt sig for sig selv og ikke har talt med andre, oplever et fællesskab og gennem samtalen om det læste oplever perspektivering af egen livssituation. Aktiviteten vil således være med at bryde deltagerens oplevelse af isolation og ensomhed og på sigt give dem overskud til at tænke på at ændre deres liv⁸.

Der er tale om en styret aktivitet i trygge rammer, som tager højde for, at deltagerne er sårbare og kan have svært ved at deltage i sociale aktiviteter.

Læsegruppen læser sammen 1-2 timer. Der gennemføres 12 læsegruppearrangementer

⁸ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 53 (Værested for udsatte beboere: Ressourcer og kompetencer).

pr. år i 3 år. Erfaringer fra fælleslæsning med guide fra andre kommuner viser, at intervallet på 1 måned giver mening i forhold til, at deltagerne skal kunne bearbejde det læste.

Der læses skønlitteratur: digte, noveller og romaner. Der læses både nyere dansk og nordisk litteratur og verdensklassikerne. Der læses smalt og bredt, stort og småt ... alt hvad der er godt!

Guidet fælleslæsning gennemføres i Fuldræfferen i tæt samarbejde med den sociale vicevært og det øvrige personale i Fuldræfferen. Guidet fælleslæsning er en aktivitet, der forventes at kunne tiltrække nye brugergrupper til Fuldræfferen (beskrevet side 6).

Deltagerne til læsearrangementerne rekrutteres i samarbejde med den sociale vicevært og andre fagpersoner med kendskab til målgruppen.

Formål:

Den boligsociale indsats på Høje Kolstrup 2016-2020 bygger oven på tidligere indsatser, der har styrket bydelen på et områdeniveau i forhold til den generelle trivsel, flere aktiviteter og et forbedret image.

I denne indsats flyttes fokus fra at være områdebaseret til at have fokus på at styrke bydelen ved at fremme den enkelte borgers muligheder for at indgå som aktive medborgere i det sociale liv i lokalområdet og i samfundet generelt.

Keith Oatley professor i Cognitive Psychology ved University of Toronto, har siden starten af 1990'erne udført eksperimenter for at finde ud af hvilken effekt læsning af skønlitteratur har. Han er nået frem til at læsning af skønlitteratur udvikler empati, theory of mind, og prosocial behavior. Litteraturlæsning fungerer ifølge Oatley som en slags simulator for social læring på samme måde, som piloter træner flyvning i computersimulationsprogram. Guidet læsning støtter således empatisk udvikling og social forståelse hos deltagerne, hvilket bidrager positivt til at kunne mestre det aktive medborgerskab.

Formålet med aktiviteten er således at øge udsatte borgernes generelle trivsel og omgang med andre i boligområdet.

Aktiviteten skal:

- Give sårbare beboere en oplevelse af større livskvalitet og meningsfyldt samvær med andre.
- Nedbryde isolation og ensomhed, og give udsatte borgere en oplevelse af fællesskab, et frirum til refleksion og perspektivering af egen livssituation.
- Bidrage til, at flere borgere bliver brugere af Fuldræfferen.

I alle indsatser forsøger vi at sætte fokus på aktivt medborgerskab – vi vil "bevæge" borgerne fra at være beboere i et boligområde til at være medborgere i et samfund.

Aktivt medborgerskab: "Vi ser de involverede borgere som aktører med ansvar for egne liv og medansvar for andres. Vi forventer med andre ord, at borgeren også gør en indsats og bidrager til løsning af konkrete problemer" (Sund opvækst, Aabenraa kommunes sammenhængende børne, familie og ungepolitik).

Målgruppe(r):	
<p>Målgruppen er voksne, der er socialt udsatte i form af psykisk sårbarhed, misbrug og isolation. Der kan være tale om borgere, der ikke er synlig i det daglige billede, mens andre er til gene for deres naboer og skaber en generel utryk stemning via deres adfærd og levevis.</p> <p>Målgruppen er såvel borgere, der modtager socialpsykiatrisk støtte eller hjælp fra misbrugscenteret, som borgere, der ikke er kendte i disse tilbud, eller som har frabedt sig støtte. Der kan også være tale om livskriser som dødsfald, skilsmisse og andet, som kan være ekstra svære at takle, når man oplever sig alene.</p> <p>Tal fra Aabenraa Kommune viste, at 6% af beboerne over 18 år havde fået støtte fra socialpsykiatrien i perioden januar-oktober 2015. "Center for Socialpsykiatri og Udsatte" vurderer erfaringsmæssigt, at målgruppen i aktiviteten totalt svarer til ca. 15% af beboerne over 18 år i boligafdelingerne – i alt ca. 160 borgere.</p>	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten: (OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)	
Succeskriterier:	Datakilde:
<p>Vi vil måle på: Beboernes deltagelse i læsearrangementerne.</p> <p>Succeskriterie: Der deltager minimum 6-12 borgere pr gang.</p> <p>Baseline 2015: Anslået ca. 160 beboere (se under målgruppe 1)</p>	<p>Biblioteksmedarbejderen fører logbog over fremmødet i læsearrangementerne.</p>
<p>Vi vil måle på: Om deltagerne ønsker at deltage igen.</p> <p>Succeskriterie: Mindst 25 % af deltagerne deltager mere end 3 gange.</p> <p>Baseline 2015: Anslået ca. 160 beboere (se under målgruppe 1)</p>	<p>Biblioteksmedarbejderen fører logbog over fremmødet i læsearrangementerne.</p>
<p>Vi vil måle på: Deltagernes oplevelse af øget netværk og trivsel gennem deltagelse i aktiviteten (selvvurdering)</p> <p>Succeskriterie: 50 % af deltagerne oplever øget netværk og trivsel gennem deltagelse i aktiviteten i løbet af et år.</p> <p>Baseline 2015: Anslået ca. 160 beboere (se</p>	<p>Biblioteksmedarbejderen laver kort evaluering med deltagerne i slutningen af hvert læsearrangement.</p> <p>(Evalueringen har form af et kort spørgeskema og inspireret af Feedback Informed Treatment evaluering (FIT))</p>

under målgruppe 1)	
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Følgegruppen for indsatsområdet har ansvar for fremdriften i aktiviteten. Gruppen følger og drøfter metoden og udbyttet af læsearrangementerne.</p> <p>Biblioteket bidrager med medarbejder, der er tovholder på aktiviteten og som faciliterer læsegrupperne:</p> <p>Ressourceforbrug: Biblioteksmedarbejderen bruger 123 timer på aktiviteten pr år.</p> <p>Den sociale vicevært bidrager til rekrutteringen af deltagere: 3 timer pr gang – 36 timer pr år.</p> <p>Fuldtræfferens personale bidrager med forplejning og den god ramme for aktiviteten: 2 timer pr gang – 24 timer pr år. Der er afsat 3600 kr./år. til forplejning, svarende til 25 kr. pr. deltager pr gang.</p> <p>Projektlederen følger løbende op på aktiviteten, mindst 3 gange årligt i forbindelse med møder i følgegruppen.</p>	
Forankring:	
<p>Viden og resultater fra aktiviteten bruges til videreudvikling af både bibliotekets og Fuldtræfferens tilbud. Tilbuddet kan i en eller anden udstrækning gøres permanent, hvis resultaterne viser sig tilstrækkelig gode.</p> <p>Den lokale forankring skal sigte mod at gode og succesfulde aktiviteter, der udvikles i Fuldtræfferens regi forventes forankret hos parterne eller frivillige efter endt projektperiode.</p>	

Aktivitetsnavn:
Reducering af udgifter ved fraflytning
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Boligafdelingernes udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytninger er høje (om end de svinger noget fra afdeling til afdeling og fra år til år). Derfor skal der i værksættes en præventiv indsats med fokus at spotte problemerne og få sat støtte til borgeren i gang på et tidligere tidspunkt.</p> <p>I et samarbejde og tæt dialog mellem den sociale vicevært, viceværterne i</p>

boligafdelingerne, det øvrige personale i teknisk afdeling i boligforeningerne og andre fagpersoner med kendskab til målgruppen holdes der præventivt øje med borgernes brug og indretning af boligen.

I tilfælde, hvor man har en mistanke om, at boligen misligholdes forsøges en præventiv kontakt iværksat. Problemer med indeklima eller skader på boligen, der kan være til fare for borgerens sundhed i boligen skal tages i opløbet. Misligholdelse af boligen kan desuden være et tydeligt tegn på, at borgeren har brug for støtte og hjælp til at håndtere dagligdagen og til at støtte eller behandling i forhold til sygdom.

Med baggrund i oplysning, dialog og samarbejde med borgeren forsøges det at finde løsninger på borgerens manglende boligvedligeholdelse. Det kan være, at borgeren skal have hjælp til at få ryddet boligen op, iværksættelse af løbende opfølgning på boligsituationen eller iværksættelse af andre støtteforanstaltninger til borgeren, så som hjemmehjælp, støtte-kontaktperson, støtte fra socialpsykiatrien eller andet.

Formål:

Den boligsociale indsats på Høje Kolstrup 2016-2020 bygger oven på tidligere indsatser, der har styrket bydelen på et områdeniveau i forhold til den generelle trivsel, flere aktiviteter og et forbedret image.

I denne indsats flyttes fokus fra at være områdebaseret til at have fokus på at styrke bydelen ved at fremme den enkelte borgers muligheder for at indgå som aktive medborgere i det sociale liv i lokalområdet og i samfundet generelt.

Indsatsen skal:

- Reducere udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytning gennem en forebyggende indsats.
- Sikre at beboere, der har behov for støtte til at få en sund bolig får hjælp og at der brobygges til relevante parter om dette.
- Sikre at beboerne bor i en sund bolig.
- Forebygge økonomiske tab både for beboere og for boligafdelingen i forbindelse med fraflytning /misligholdelse af boligen

I alle indsatser forsøger vi at sætte fokus på aktivt medborgerskab – vi vil "bevæge" borgerne fra at være beboere i et boligområde til at være medborgere i et samfund.

Aktivt medborgerskab: "Vi ser de involverede borgere som aktører med ansvar for egne liv og medansvar for andres. Vi forventer med andre ord, at borgeren også gør en indsats og bidrager til løsning af konkrete problemer" (Sund opvækst, Aabenraa kommunes sammenhængende børne, familie og ungepolitik).

Målgruppe(r):

Målgruppe 1 er borgere, der ikke formår at vedligeholde egen bolig løbende og som derfor er i fare for at efterlade boligen med ekstraudgifter til afdelingen som følge ved fraflytning.

<p>Boligforeningernes administration vurderer, at der oftest er tale om borgere, der er socialt udsatte i form af psykisk sårbarhed, misbrug, alderdom, isolation eller sygdom, og som ikke formår at holde deres boliger ved lige med maling, gulvafslibning osv. Det kan også være problemer med rod, manglende udluftning, dyrehold, skader på vandværk og afløb i boligen, der ikke håndteres i tide m.m.</p> <p>Der er også ofte tale om flygtninge og indvandrere, der ikke kender eller forstår de krav og forventninger, der stilles til brug og vedligeholdelse af boligen, når man bor alment.</p> <p>Målgruppe 2 er alle beboere i boligafdelingerne, der via afdelingens samlede regnskab påvirkes at høje udgifter til vedligeholdelse ved fraflytning (konto 117 og 121).</p>	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten: (OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)	
Succeskriterier:	Datakilde:
<p>Vi vil måle på: Udgifter til istandsættelser i forbindelse med fraflytning.</p> <p>Succeskriterie: Afdelingernes udgifter i forbindelse med fraflytning reduceres med 10 % i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline: Gennemsnit af udgifter for boligafdelingerne pr. lejemålsenhed i 2014: 804 kr. (Landsbyggefondens database)</p> <p>Antallet af boliger vil blive reduceret med ca. 135 boliger i løbet af projektperioden.</p>	<p>Projektlederen indhenter i samarbejde med regnskabsafdelingen tal fra Landsbyggefondens database en gang årligt.</p>
<p>Vi vil måle på: Antal deltagere, der oplever at være bedre i stand til at tage vare på deres boligvedligeholdelse på grund af støtte fra den social vicevært.</p> <p>Succeskriterie. Deltagernes vurderinger forventes at være steget med mindst 20 % i løbet af projektperioden.</p> <p>Baseline: Måling foretages i december 2016</p>	<p>Selvurdering blandt deltagerne.</p> <p>Den sociale vicevært udarbejder i samarbejde med følgegruppen et enkelt spørgeskema (samme spørgeskema som under aktiviteten Social vicevært)</p> <p>Der måles i december 2016 og her efter hvert halve år frem til december 2019.</p> <p>Evalueringen har form af et kort spørgeskema og inspireret af Feedback Informed Threatment evaluering (FIT)</p>
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Følgegruppen for indsatsområdet har ansvar for fremdriften i aktiviteten. Gruppen følger og drøfter metoden og udbyttet af den præventive indsats.</p>	

Den social vicevært er tovholder i forhold til samarbejdet og dialogen med afdelingernes viceværter og boligforeningernes administration. Samarbejdet foregår ad hoc, efterhånden som udfordringerne spottes.

Den sociale vicevært og viceværterne drøfter, hvordan kontakten bedst tages til borgere i boliger, hvor der kan være et problem. Der kan skabes kontakt via andre fagpersoner, der har kontakt til borgeren.

Boligforeningernes udlejning og tekniske afdeling stiller sig til rådighed i forhold til oplysende materiale og rådgivning i forhold til boligens vedligeholdelse.

Boligforeningernes regnskabsafdeling bidrager med opgørelse af udgifter til vedligeholdelse i forbindelse med fraflytning (Landsbyggefondens database).

Forankring:

Resultater og erfaringer fra aktiviteten formidles videre til kommunen og boligforeningerne og bruges i udviklingen af kontakten til (sårbare) beboere.

Den lokale forankring skal sigte mod at gode og succesfulde aktiviteter forventes forankret hos parterne eller frivillige efter endt projektperiode.

Aktivitetsnavn:

Beboerambassadører

Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):

I en undersøgelse foretaget af CFBU bliver det slået fast, at 60% af beboerne i udsatte boligområder aldrig eller sjældent deltager i fester og beboermøder, der foregår i boligområdet. Det kan betyde manglende interaktion mellem beboerne og medføre manglende opbygning af netværk og social tillid i boligområdet.⁹

For at styrke sammenhængskraften og naboskabet i boligafdelingerne, og på den måde forbedre den sociale tillid og dermed den generelle oplevelse af tryghed og trivsel, skal der arbejdes med oprettelse af beboerambassadører i de enkelte boligafdelinger.

Beboerambassadørerne er frivillige i afdelingen, der ved at vise det gode eksempel og gennem dialog med de øvrige beboere, motiverer andre til at tage ansvar og deltage i vedligeholdelsen og det sociale liv i boligafdelingen.

Beboerambassadørernes primære opgave bliver at modtage og hilse nye naboer velkomne i området og være til rådighed med praktisk rådgivning i en kortere periode efter

⁹ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s.41 (Naboambassadører: Beskrivelse af aktivitetstypen)

indflytning.

Nye beboere opsøges med henblik på at sige velkommen og informere om afdelingen, de tilbud og aktiviteter, der er i lokalområdet, samt mere specifikke oplysninger omkring husorden, affaldshåndtering, fremvisning af vaskeri mm¹⁰.

Herudover skal beboerambassadørerne, i samarbejde med afdelingsbestyrelserne og det lokale frivillige foreningsliv desuden styrkes i at tage initiativer til aktiviteter i boligafdelingen, der understøtter informationsarbejdet og det sociale liv i afdelingen. Det skal være aktiviteter, som f.eks. fællesspisning, årstidsfester eller udendørs aktiviteter på fællesarealerne, hvor beboergrupper kan mødes på tværs af beboergrupper, etnicitet og alder og lære hinanden at kende¹¹.

De frivillige beboere uddannes og opgaverne fastlægges i samarbejde med deltagerne. Efter kurset skal der løbende være fokus på erfaringsudveksling og sparring blandt beboerambassadørerne¹².

Afdelingsbestyrelserne inddrages som sparringspartnere for at bidrage med deres viden om afdelingen og for at bakke op om aktiviteten og støtte beboerambassadørerne i deres arbejde.

Der afsættes i alt 75.000 kr. der kan bringes i spil til nye fællesaktiviteter i afdelingerne initieret af beboerambassadørerne. Der er tale om aktivitetsmidler til fællesarrangementer (f.eks. underholdning til børnene til en sommerfest, et telt til en havefest osv.)

Aktiviteterne skal understøtte sammenhængskraft og godt naboskab og kan søges i samarbejde med afdelingsbestyrelserne hos projektlederen. I forbindelse med projektstart udarbejdes der retningslinjer til frigivelse af midlerne i samarbejde med boligforeningernes følgegruppe. Retningslinjerne godkendes desuden af Landsbyggefonden.

Tidsplan for aktiviteten:

2016: Udvikling af koncept

2017: Kursusforløb A 4 x 3 timer for 15-20 personer. Praksis, netværksmøder og opfølgning.

2018: Kursusforløb B 4 x 3 timer for 15-20 personer. Praksis, netværksmøder og opfølgning

2019: Praksis, netværksmøder og opfølgning.

2020: Forankring i Salus regi

Formål:

Den boligsociale indsats på Høje Kolstrup 2016-2020 bygger oven på tidligere indsatser, der har styrket bydelen på et områdeniveau i forhold til den generelle trivsel, flere aktiviteter og et forbedret image.

I denne indsats flyttes fokus fra at være områdebaseret til at have fokus på at styrke

¹⁰ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 41 (Naboambassadører: Beskrivelse af aktivitetstypen)

¹¹ CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 42 (Naboambassadører: Samarbejdspartnere)

¹² CFBU's Inspirations- og videnskatalog s. 42 (Naboambassadører: Tilrettelæggelsen og udførelsen af indsatsen)

bydelen ved at fremme den enkelte borgers muligheder for at indgå som aktive medborgere i det sociale liv i lokalområdet og i samfundet generelt.

Indsatsen skal

- Styrke trivsel og naboskab i boligafdelingerne ved at gøre beboerne mere aktive.
- Sørge for at nye beboere føler sig velkomne og velinformerede.
- Få flere beboere til at tage ansvar og engagere sig i afdelingen og dermed skabe et større sammenhold.

I alle indsatser forsøger vi at sætte fokus på aktivt medborgerskab – vi vil "bevæge" borgerne fra at være beboere i et boligområde til at være medborgere i et samfund.

Aktivt medborgerskab: "Vi ser de involverede borgere som aktører med ansvar for egne liv og medansvar for andres. Vi forventer med andre ord, at borgeren også gør en indsats og bidrager til løsning af konkrete problemer" (Sund opvækst, Aabenraa kommunes sammenhængende børne, familie og ungepolitik).

Målgruppe(r):

Målgruppe 1: Voksne beboere i afdelingerne, der har lyst og overskud til at lave frivilligt arbejde som beboerambassadører

Målgruppe 2: Alle beboere i boligafdelingerne – der kommer til at møde beboerambassadørerne og her igennem nye platforme at lære hinanden at kende og opnå bedre naboskab.

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:

(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:

Vi vil måle på: Antal gennemførte kursusforløb og antal deltagere på kurserne.

Succeskriterie: To kursusforløb i projektperioden med 10-12 deltagere på hvert kursus.

Baseline: 0

Datakilde:

Projektlederen fører logbog og kurserne og antal deltagere.

Vi vil måle på: Antal aktive beboerambassadører.

Succeskriterie: Ved projektets udløb er der minimum 2 aktive beboerambassadører i hver afdeling.

Projektlederen fører logbog over aktive beboerambassadører.

Med aktive beboerambassadører menes frivillige beboere, der påtager sig opgaver og udfører dem, som man har defineret i

Baseline: 0	fællesskab i løbet af kurset.
Vi vil måle på: Beboernes tilfredshed og oplevelse af tryghed, trivsel og naboskab i boligafdelingerne (se definition af tryghed side 2-3). Succeskriterie: Beboernes tilfredshed skal stige med 20 % i løbet af projektperioden. Baseline: Undersøgelse laves i efteråret 2016	Projektlederen foretager en tilfredshedsmåling (kort elektronisk spørgeskema) blandt alle beboer i boligafdelingerne. Målingen foretages i efteråret 2016 og i efteråret 2019.
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Aktiviteten etableres som et fælles udviklingsprojekt med helhedsplanen i Sønderborg. Igennem projektet vil vi samarbejde om metodeudvikling til videre brug og forankring i hovedorganisationen SALUS boligadministration, der blandt andet administrerer de 3 boligorganisationer: Aabenraa Andelsboligforening, Kolstrup Boligforening og Sønderborg Andelsboligforening.</p> <p>Boligforeningernes følgegruppen har ansvar for fremdriften i aktiviteten. Gruppen følger og drøfter metoden og udbyttet af den præventive indsats.</p> <p>Projektlederen er tovholder og ansvarlig for projektets planlægning og gennemførelse.</p> <p>Boligforeningernes øvrige personale støtter op om aktiviteten og de frivillige beboerambassadører.</p>	
Forankring:	
<p>Aktiviteten etableres som et fælles udviklingsprojekt med helhedsplanen i Sønderborg. Igennem projektet vil vi samarbejde om metodeudvikling til videre brug og forankring i hovedorganisationen SALUS boligadministration, der blandt andet administrerer de 3 boligorganisationer: Aabenraa Andelsboligforening, Kolstrup Boligforening og Sønderborg Andelsboligforening.</p> <p>Den lokale forankring skal sigte mod at gode og succesfulde aktiviteter forventes forankret hos parterne eller frivillige efter endt projektperiode.</p>	